

BIJTEN DRUŠTVA PRIJATELJA PRIRODE

besplatan primjerak

* GODINA 2 * BROJ 9 * ODŽAK * 01.01.2010.

**ČESTIT BOŽIĆ I SRETNU NOVU 2010. GODINU
ŽELI VAM DRUŠTVO PRIJATELJA PRIRODE "LIPA"**

Pogled sa Bobovca

Ekološki bilten

Društva prijatelja prirode
"Lipa"

Tel.: 031 762 135

031 711 666

Fax.: 031 711 665

www.vrbovac.com

ivo.lubina.dino@tel.net.ba

Glavni i odgovorni urednik

Ivo Lubina

Izvršni urednik

Zijad Terzić

Redakcija

Niaz Šabić
Katarina Čamber
Asmer Kršić
Mirzeta Topolović

Grafička obrada

Ivica Katić

Lektor

prof. Dževda Porobić

Tiraž

200 primjeraka

Štampa

GRAFIK DESIGN Odžak

Projekt izdavanja Biltena financira:

Federalno ministarstvo okoliša
i turizma

Ministarstvo za industriju,
energetiku i rudarstvo
i

Općina Odžak

RACIONALNO SA ENERGIJOM

Da energija ne može nestati, da prelazi iz jednog vida u drugi svakako vam je poznato, ali to ne znači da su energetske izvoru koje trenutno koristimo ima u neograničenim količinama. Racionalno korišćenje energije prvenstveno je zasnovano na svrsishodnoj upotrebi resursa, energijskih zaliha, na zadovoljavanju uobičajenih ljudskih potreba, a razvojem i napretkom čovječanstva iste narastaju do neslučenih veličina. Vrlo često upotreba energije ostavlja značajne nuspojave na životnu sredinu, izgaranje naftnih prerađevina, ugljena, atmosfera se nemilice zagađuje. Nastavi li se sa ovakvim tempom narastanja potrošnje energetskih akumulacija, ne samo da se dovodi u pitanje egzistencija budućih generacija već se postavlja pitanje: U kakvom će okruženju živjeti naši potomci?.

Sveobuhvatna svijest o očuvanju energetskih resursa mora biti sve prisutna u našem svakodnevnom ponašanju. U prošlom broju smo pisali o zamjeni običnih sijalica štednim i ovaj put vas želimo potaknuti na promišljanje o naše utjecaju na održiv razvoj čovječanstva. Pravilan odnos u racionalnoj upotrebi energije mora nit vodilja prilikom obavljanja dnevnih obaveza. Za svaku pohvalu je praksa da se u izradi naših fasada za izolaciju koristi sve deblji sloj stiropora.

Ivo Lubina

SADRŽAJ

2. **Lubina Ivo** - Racionalno s energijom
3. **Terzić Zijad** - Zaštita okoliša na vidiku
4. **Agencijske vijesti** - Fondeko svijet, Suomit u Kopenhagenu
5. **Agencijske vijesti** - Zajednička vizija, PVC vrećice
6. **Kršić Asmer** - Martinje u Kutjevu
7. **Lubina Ivo** - U raju
8. **Lubina Ivo** - Bobovac, Riječani i Kočijaš u slici
9. **Brašnjik Ivana** - Odžak je i naš grad
9. **Kršić Asmer** - Prosvijetlila je Hanka
10. **Topolović Mirzeta** - Limun zimski prijatelj čovjeka
11. **Čamber Katarina** - Ornitofauna u BiH
12. **PS BiH** - Ponašanje planinara u prirodi
12. **Lubina Marija** - Gripa - savjeti
13. **Huremović Fahrudin** - Kuda idu divlje generacije
14. **Sliško Ivona** - Međusobno razumijevanje
14. **Kesedžić Juro** - Safet
15. **Garić Nedžad** - Propusti na koridor 5c
16. Plan rada društva za 01. i 02. mjesec
16. Kalendar značajnih datuma
16. **Terzić Zijad** - Foto vijesti

ZAŠTITA OKOLIŠA NA VIDIKU ?

Kako ocjenjujete stepen zaštite okoliša u Županiji Posavskoj?

Stepen zaštite okoliša u Županiji Posavskoj je na veoma niskom nivou. Postoji više razloga zbog takve situacije, a u prvome redu je to nedostatak ekološke svijesti (nedovoljni programi ekološke edukacije, ekološka neuduciranost stanovništva) te nedostatak financijskih sredstava za ekološke projekte.

Prema procjenama vašeg Ministarstva, gdje nastaju i ko su najveći uzročnici ugrožavanja životne sredine?

Prema našim procjenama najveći uzročnik ugrožavanja životne sredine je u prvom redu stanovništvo, jer u Županiji Posavskoj nemamo velikih industrijskih zagađivača. Glavni problem u cijeloj Županiji su neadekvatne deponije u općinama i pojava sve češćih divljih deponija. U gradskim mjesnim zajednicama je odvoz otpada reguliran iako ne u zadovoljavajućoj mjeri, dok u ruralnim dijelovima odvoz otpada nije reguliran, što uzrokuje nastanku divljih deponija ili samom spaljivanju otpada, čime dolazi do zagađenja zraka. Tretman otpada nije riješen na odgovarajući način, otpad nije selektiran, niti postoji reciklaža otpada.

Koje je najznačajnije aktivnosti poduzelo vaše Ministarstvo u zaštiti okoliša?

S obzirom da je naše Ministarstvo od ove godine preuzelo sektor zaštite okoliša, značajnijih aktivnosti vezano za okoliš nismo imali. Ove godine planirali smo u suradnji s lokalnim zajednicama uputiti projekte za zaštitu okoliša prema Federalnom ministarstvu okoliša i turizma, ali zbog oskudnih novčanih sredstava kako našeg Ministarstva tako i lokalnih zajednica, nismo bili u mogućnosti realizirati planirano (23.02.2009. godine upućen je Upit općinama u vezi izrade pojedinih projekata).

Kakva je suradnja s nevladinim sektorom u djelovanju vašeg Ministarstva?

Suradnja s nevladinim organizacijama iz oblasti zaštite okoliša s područja Županije Posavske svodi se uglavnom na informiranje o javnim pozivima i podršku njihovim programskim aktivnostima u oblasti očuvanja i unapređenja životne sredine te pomoć pri izradi projekata kojim apliciraju prema raznim domaćim i stranim donatorima. Na području naše Županije imamo četiri nevladine udruge koje u svojim planovima i programima rada imaju za cilj očuvanje životne sredine i to: «LIPA» Odžak, «EKOINICIJATIVA» Odžak, «Udruženje građana ekološki pokret općine Odžak» te «POSAVSKA EKOLOŠKA UDRUGA» Orašje. Pored navedenih udruga postoji i niz drugih udruženja koja svojim programskim aktivnostima doprinose očuvanju životne sredine (lovci, ribolovci). Ovim udrugama naše Ministarstvo je uputilo Obavijest o Javnom pozivu federalnog ministarstva okoliša i turizma, 25.02.2009. godine. Prema našim saznanjima udruga «Lipa» je na osnovu ovog Javnog poziva ostvarila određena sredstva kojim je pokrenula Ekološki bilten».

Koje ste projekte zaštite okoliša podržali i kojim sredstvima?

Zbog dva rebalansa Proračuna Županije Posavske i nedostatka sredstava nismo bili u mogućnosti realizirati projekte zaštite okoliša. Kako je Vlada donijela Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava s pozicije «Grant za zaštitu okoliša» 11.12.2009. godine, sada smo u mogućnosti da podržimo programe lokalnih zajednica kojima je svrha:

- unapređenje kvaliteta okoliša i prostora Županije Posavske,
- jačanje svijesti o potrebi zaštite okoliša,
- popularizacija primjene pozitivnog zakonodavstva vezanog za zaštitu okoliša i prirodnih vrijednosti,
- zaštita, obnova i vrjednovanje prirodnog naslijeđa.

Ukupna vrijednost sredstava je 20.000 KM.

Korisnici sredstava su jedinice lokalne samouprave, udruge za zaštitu okoliša i pravne osobe s razrađenim projektima usmjerenim na realizaciju ciljeva ovog Programa.

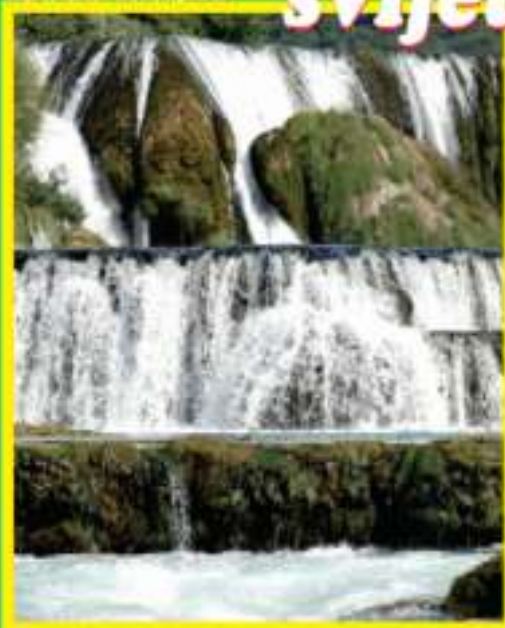
Šta planira poduzeti vaše Ministarstvo u narednom periodu na zaštiti životne sredine?

Ministarstvo zaštite okoliša u narednom periodu planiralo je sljedeće aktivnosti:

- usklađivanje zakonske regulative (zakona i provedbenih potpisa) s federalnim propisima;
- procjene stanja kvalitete okoline donošenjem Kantonalnog/Županijskog plana zaštite okoline, kojim će se utvrditi svi osnovni elementi neophodni za definiranje kvaliteta okoline na području Županije Posavske i utvrđivanje mjera za sanaciju postojećih stanja kad je u pitanju zaštita zraka, upravljanje otpadom i zaštita prirode;
- izdavanje okolišnih dozvola za pogone i postrojenja za koje je obavezno pribavljanje okolišne dozvole u postupku pribavljanja uporabne dozvole, kao i za pogone i postrojenja koji su već izgrađeni na području Županije Posavske;
- u suradnji s lokalnim zajednicama potrebno je uspostaviti katastar zagađivača s područja Županije Posavske, koji emitiraju zagađenje u okolinu, i to u skladu s propisanom metodologijom za izradu katastra;
- suradnja s nadležnim općinskim institucijama i pružanje pomoći kod donošenja programa LEAP-a (Lokalni akcioni plan zaštite okoliša) na nivou općina;
- suradnja s nevladinim organizacijama kad je u pitanju problematika zaštite okoline i ekološkog prosvjeđivanja stanovništva;
- suradnja sa svim međunarodnim institucijama koje djeluju u Bosni i Hercegovini u cilju aplikacije projekata iz oblasti zaštite okoline i obezbjeđenja donatorskih ili kreditnih sredstava;
- podrška projektima zaštite okoline;
- podrška aktivnostima kontinuiranog čišćenja Županije u različitim segmentima.

Zijad Terzić

FONDEKO svijet

Po prvi put uz potporu Federalnog ministarstva okoliša i turizma, kao suizdavača, u prostorijama Akademije nauka i umjetnosti u Sarajevu, održana je tradicionalna promocija prvog bosanskohercegovačkog znanstveno - popularnog časopisa o prirodi, čovjeku i ekologiji "FONDEKO-SVIJET" koji izlazi od proljeća 1997.godine.

U prepunoj dvorani Akademije nauka i umjetnosti, svim ljubiteljima prirode, i vjernim čitateljima Fondeko svijeta predstavljen je ne samo sadržaj 29. broja, već i redizajnirani, osvježeni i unaprijeđeni izgled samoga časopisa, gdje se, kvalitetnijim grafičkim rješenjima, fotografijama i promijenjenim načinom oblikovanja tekstova unaprijedilo i isticanje njihove kvalitete i ozbiljnosti. I dalje je tisak ostao na recikliranom offset papiru, čime je i na ovaj način FONDEKO nastavio davati svoj doprinos u zaštiti prirode.

List bi kroz slijedeće brojeve trebao postati prepoznatljiv kombinacijom znanstvenih, stručnih i popularnih natpisa tematski prepoznatljive, a grafički kvalitetno i pristupačno svakom opremljenih. Dvadeset deveti broj u sebi donosi vrlo aktualnu problematiku upravljanje otpadom koja će biti i temom konferencije koja će se održati početkom slijedeće godine u Zenici, pod radnim nazivom „Upravljanje opasnim i neopasnim otpadom - Iskustva iz Bosne i Hercegovine i regije“. List donosi i nekoliko članak autora koji do sada nisu pisali za Fondeko, a čije znanstveni i stručni pristup problematici zaštite okoliša uvelike može doprinijeti jačanju svijesti mladih, ali i onih na kojima je naša društvena zajednice oslonjena.

Pregledavši novi broj u kojemu je Federalno ministarstvo okoliša i turizma uzelo značajnu ulogu doprinijevši kvaliteti uređenja grafike, tekstova i fotografija, ministar dr. Nevenko Herceg je rekao: „Fondeko spada u red časopisa koji imaju perspektivu prerasti u vrlo ozbiljnu i utjecajnu reviju koja može doprinijeti jačanju svijesti o potrebi zaštite okoliša kod svih uzrasta. Ovaj moment je prepoznalo naše ministarstvo i s tog aspekta dajemo maksimalnu podršku daljnjem radu na uzdizanju svih oblika kvaliteta lista kako u stručnom, tako i u materijalnom smislu u skladu s mogućnostima.“

SUMMIT U KOPENHAGENU

Povijesna konferencija UN-a o klimatskim promjenama u Kopenhagenu je počela. Više od 15.000 sudionika iz 192 zemlje sastali su se u glavnom gradu Danske kako bi dogovorili novi globalni sporazum o zaštiti klime. Dugo očekivana Konferencija označava povijesni zaokret o tome kako se svijet suprotstavlja klimatskim promjenama, problemu s dubokim posljedicama za zdravlje i prosperitet svih ljudi. Hoće li taj dogovor, važan za budućnost nadolazećih generacija, 19.prosinca stvarno biti potpisan, još se ne zna. No uoči početka konferencije vlada optimizam, koji dijeli i glavni pregovarač UN-a za klimu Yvo de Boer : "U 17 godina od kada vodimo pregovore o klimatskim promjenama, nikada nije toliko broj država slao toliko prijedloga. Nema dana da ne dobijemo nove smjernice o ispušnim plinovima ili nove akcijske planove. To je izvanredno."

Danski Premijer L,kke Lars Rasmussen, ukazao je na činjenicu da je promjena klime ne poznaje granice. Tu nema diskriminacije, to utječe na sve nas ", kazao je. Stoga smo danas ovdje, jer smo svi predano poduzeti akciju. To je naša zajednička točka polaska a veličinu izazova pred nama predstavlja način na koji ćemo snažnu političku volju pretvoriti u snažni politički pristup", dodao je.

Napokon su i zemlje poput SAD-a i Kine stavile brojke na stol. Jedan od dodatnih razloga za optimizam je i potvrda američkog predsjednika Baracka Obame da će ipak doći u Kopenhagen. Prvo se govorilo da će on samo usput navratiti do Kopenhagena u sklopu putovanja na dodjelu Nobelove nagrade za mir u Oslu 9. prosinca. Prava konferencija počinje tek 16. prosinca, kada krene takozvani "High level segment". Više od 100 predsjednika država i vlada je najavilo svoj dolazak. Michael Zammit Cutajar, glavni pregovarač radne skupine za dugoročne klimatske ciljeve, sve je sažeo u jednoj rečenici: "Ovo je najveći show na svijetu i mora biti uspješan."

FMOIT

ZAJEDNIČKA VIZIJA

Neizmjerena važnost rijeke Save i njezinih poplavnih područja u podržavanju očuvanja bioraznolikosti, usuglašena je danas na međunarodnoj IUCN konferenciji „Prema zajedničkoj viziji za rijeku Savu“. Predstavници vlada iz država kroz koje protječe Sava, zajedno s nacionalnim, regionalnim i međunarodnim organizacijama, donijeli su ključnu poruku za buduće održivo upravljanje rijekom Savom i zaštitu biološke i krajobrazne raznolikosti. Predstavници su naglasili i važnost Save za život ljudi duž toka rijeke. Priznanje vrijednosti poplavnih područja rijeke Save i zajednička vizija njene budućnosti stimulira „savske“ države za bržu izradu integriranog Plana Upravljanja Slivom Rijeke Save i poboljšanje prekogranične suradnje. Sliv Save je jedan od najznačajnijih spremnika bioraznolikosti u panonskom dijelu Europe. Sastavljen je od staništa izuzetne važnosti koja služe kao sklonište velikom broju globalno rijetkih i ugroženih životinjskih i biljnih vrsta, među kojima se nalaze i raznorotka, žličarka, orao štekavac. Rijedak primjer rijeke sa nediirnutim naplavnim područjem, Sava predstavlja kulturni krajobraz obilježen tradicionalnom uporabom zemljišta (npr. Lonjsko polje, Odransko polje, Gajna, Bardača, Zasavica).

„Rijeka Sava je područje bogate bioraznolikosti, no potrebno je imati na umu da očuvanje te bioraznolikosti u velikoj mjeri ovisi o podržavanju oblika uporabe zemljišta kao što su ispaša i košnja. Ovi tradicionalni oblici uporabe zemljišta su korisni i za lokalne zajednice te podržavaju njihov način življenja“, govori Boris Erg, Direktor IUCN Programskog ureda za jugoistočnu Europu. „Ova međunarodna konferencija okupila je nacionalne i međunarodne predstavnike zainteresirane za budućnost Save koji dijele i interes u upravljanju rijekom i njezinim poplavnim područjima za dobrobit prirode i lokalnih zajednica.“

FMOIT

PVC VREĆICE

Usvajanjem Informacije o štetnom utjecaju plastičnih vrećica na okoliš, čiji je predlagatelj Federalno ministarstvo okoliša i turizma u suradnji s Federalnim ministarstvom trgovine, Vlada Federacije BiH na svojoj 120. sjednici održanoj u Mostaru nagovijestila je snažniji poticaj jačanju institucionalne skrbi za okoliš. S jedne strane, snažnija institucionalna skrb o okolišu doprinosi očuvanju i poboljšanju kakvoće okoliša, a samim tim i zaštiti zdravlja ljudi, a s druge strane ona označava i korak bliže u našem približavanju EU koje sa aspekta zaštite okoliša gotovo "bezuovjetno" traži prihvaćanje mjera i načina ponašanja koji vrijede u EU.

Kada je riječ o plastičnim vrećicama, EU priprema jedinstven zakonski propis kojim će se ograničiti uporaba plastičnih vrećica, a čija se primjena očekuje već početkom 2010. Polazište danas usvojene Informacije je činjenica da su plastične vrećice praktične i jeftine, ali i da njihove mane nadilaze njihovu korist o čemu postoji niska svijest u našem podvojenom društvu. S jedne strane svi često koristimo plastične vrećice, a s druge strane smetaju nam svakodnevni prizori plastičnih vrećica koje više sa drveća, prekrivaju korita naših rijeka i zatrjavaju postojeća, malobrojna odlagališta otpada.

Stoga se rješenje problema štetnog utjecaja plastičnih vrećica na okoliš s jedne strane krije u povećanju javne svijesti o njihovom štetnom utjecaju, a s druge strane u pronalaženju najboljih rješenja za odvojeno prikupljanje, ponovnu uporabu/recikliranje te najvažnije za smanjenje količine ovog otpada u nastanku. Koliko uspješno ćemo riješiti problem prekomjerne uporabe, a još više nepravilnog zbrinjavanja plastičnih vrećica, izravno ovisi o organiziranosti institucija mjerodavnih za pitanja zaštite okoliša i trgovine kao i o izgrađenosti potrebne infrastrukture.

Uz usvajanje Informacije o štetnom utjecaju plastičnih vrećica na okoliš, danas donesenim zaključcima Vlada Federacije obvezala je Federalno ministarstvo okoliša i turizma i Federalno ministarstvo trgovine na nastavak interdisciplinarnе suradnje i uključivanje mjerodavnih županijskih ministarstava u istu kako bi se pronašla najbolja rješenja problema štetnog utjecaja plastičnih vrećica na okoliš. Također, zaključak je kako je potrebno ubrzati proces donošenja zakonskih i podzakonskih akata koji će na najbolji način regulirati ovu oblast.

Akcijskim planom za provođenje projekta jačanja javne svijesti o potrebi smanjenja uporabe plastičnih vrećica, njihovom adekvatnom zbrinjavanju i iskorištavanju vrijednih osobina putem reciklaže, koji će sukladno Vladinom zaključku zajednički pripremiti resorna federalna ministarstva, koordinirat će Federalno ministarstvo okoliša i turizma koje ima obvezu cjelovitog, točnog i pravodobnog informiranja javnosti o svim aktivnostima kao i učincima na realizaciji ovog projekta. Prekomjerno korištenje plastičnih vrećica jedan je od nebrojenih aspekata našega načina života koji ima nepovoljan učinak na svijet u kojemu živimo, predstavljajući tihi prijetnju ekosustavima, a posljedično i našem zdravlju.

Zaključci, koje je na prijedlog Federalnog ministarstva okoliša i turizma i Federalnog ministarstva trgovine, usvojila Vlada Federacije početkom su rješavanja ovog problema s konačnim ciljem da se smanji prekomjerna uporaba plastičnih vrećica i uklone danas sveprisutni prizori plastičnih vrećica koje zagađuju naš okoliš.

MARTINJE U KUTJEVU

Odlazak u Kutjevo, na Martinje, za nas tridesetak iz društva prijatelja prirode „Lipa“ nije bio nimalo težak. Štaviše, put nam je prošao veoma brzo, prolazeći kroz živopisne krajeve Slavonije. Dakako, imali smo šta vidjeti, pogotovo mi koji smo po prvi put išli tim putem. Putopise sa naših putovanja neću vam namjerno prepričavati do u detalje jer bi nam za to trebalo mnogo stranica, koje, primijetili ste, nemamo. Jedan od razloga je i to da se vi koji čitate ovaj list zainteresirate, vidite kako je nama lijepo na našim pohodima, da se i sami aktivno uključite, izađete malo iz učmalosti ovog grada, upoznate nove, popravite krvnu sliku i kada izađe novi broj Lipe, kažete: pa i ja sam bio/la tu.

Kutjevo, gradić na „obroncima“ Krndije, grad vinove loze od kojih je najpoznatija sorta graševina, nalazi se na sličnoj geografskoj širini kao Bordo u Francuskoj. Svake godine Kutjevo i njihovo planinarsko društvo organiziraju dan vina ili vrijeme kada se mošt pretvara u vino. Na njihovom glavnom trgu, kojega su nazvali Trg graševine, održavaju se razne kulturno-umjetničke izvedbe te prodaja i degustacija proizvoda od grožđa. Taj dan je rezerviran i za planinare koji pohode obronke Krndije. Stigli smo negdje oko 8 i 30 na Trg graševine koji je već uzavreo od silnih planinara koji su stigli iz mnogih krajeva Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije i tko zna odakle sve ne. Topla pozdravna poruka predsjednika kutjevačkog planinarskog društva „Vidim“ te beskrajno nabranje udruga i društava koji su prisutni, (neko reče 43 i oko 700 planinara), kratko upoznavanje sa planinarskim stazama i planinari krenuše. Od ponuđene tri staze svatko je izabrao svoju, naravno prema granicama svojih mogućnosti. Ruku na srce, niti jedna baš i nije bila posebno zahtjevna. Bilo je tu i degustacije vina uz put, branja grožđa, pjesme, novih prijateljstava, ukratko, sve ono dobro koje se može desiti jednoj grupi ljubitelja prirode. Na povratku u grad dočekali su nas lijepo ukrašeni izložbeno prodajni štandovi sa svim mogućim proizvodima od vinove loze, slavonski tamburaši, vo na ražnju, razne izvedbe KUD-ova. Svakako, sve čestitke organizatoru skoro na svemu, osim jedne primjedbe, na cijene hrane koje baš i nisu bile prikladne za mnoge planinare. U nadi da će se i to korigovati, pozdravili smo se sa Kutjevom i obećali da se sigurno vraćamo i dogodine.

Asmer Kršić

U RAJU

Da li je ime dobila po raju, ne znam, ali znam da je smještena u prekrasnom predjelu, njeđima, Trebave. Brežuljci obasjani jutarnjim suncem sa kojih pogled puca na i preko Gradačca, do visova Majevice i dalje prema Brčkom, plodna dolina zaštićena od prodora hladnih vjetrova sa sjevera kao stvorena za voćne nasade. Rajska, selo ko u raju.

Iako se poznajemo relativno kratko, razvili smo vrlo prisne, prijateljske, odnose. Srećemo se na raznim pohodima, posjećujemo se i zajedno organiziramo pohode. I ovaj put su nas domaćini dočekali na parkiralištu u centru grada i zajedno odlazimo do Rajske. Lagani uspon lokalnim putevima do Jesenica, a usput srećemo grupe lovaca. Ni njima najvažniji ulov, važno je biti na otvorenom, družiti se, a uz vatricu i roštilj vrijeme brže prođe. Poslije dva sata hoda prolazimo ispod Tupalića visa do Hajrine vikendice gdje nas čeka Fahir. Skuhao nam je vrlo ukusan grah i još ga nismo ni pojeli (oni koji jedu više), a Nuriya vadi harmoniku i pjesma klizi jedna za drugom.

Ivo Lubina

Bobovac, Riječani i Kočijaš u slici

ODŽAK JE I NAŠ GRAD

Iz dana u dan mladi iz Odžaka sve su ushćeniji. Polako stiže Božić. Okićena čaršija, božićni filmovi i snijeg, nisu bitni koliko dolazak rodbine/stranaca. Lokali će opet biti krcati ljudima, grad će opet zaživjeti i Odžaćani više neće imati potrebu da svoje noćne izlaske provedu u Modriči, Gradačcu, Šamcu, Orašju... I u našem će gradu biti veselo! Par dana...

Žalosno je to što jedva čekamo praznike iz ovih razloga. Mi mladi, ovome nismo krivi. Nije ni čudo što se mnogi nakon studiranja ne žele vratiti u Odžak. Zašto bi se i vratili kada se ovdje nikada ništa ne mijenja?! Poželimo li izaći u čaršiju, već unaprijed znamo što će se desiti, tko će biti, čak i tko što pije. Postoji tek par lokala, od kojih se dva normalna mogu izdvojiti (možda čak ni toliko). Odeš li u jedan lokal, nerijetko se desi tuča, u drugom se lokalu pak skupljaju samo osobe iz „probrane“ grupe. Treći lokal obilaze sve generacije, pa da nam se ne bi desilo da s roditeljima slušamo „Trik FX“, ovakva mjesta izbjegavamo. I tako redom, da bi se došlo do lokala koji na drugi dan Bajrama pušta Thompsonove pjesme, i to kada je posjećenost najveća. Slučajno ili namjerno, nikoga ne zanima. Na sve to šutimo, jer nemamo ništa od toga da progovorimo. Nemamo gdje izlaziti vikendom! Ništa novo... Što ako se poželimo baviti nekom sportskom aktivnošću čisto rekreativno? Jogiraš li gradom, ili ne daj Bože selom, odmah ti se sazna cijelo porijeklo, poprijeke te gledaju (što nije nimalo ugodno) i ogovaraju i tebe i tvoju obitelj. U našoj teretani nikada nisam vidjela žensku osobu. Razlog mi nije poznat, ali vjerojatno se iz nekoga razloga posjetiteljke ne osjećaju ugodno. Jedino što preostaje, jeste trčati i igrati odbojku, nogomet ili košarku na stadionu. Sve je fino, krasno, dok ne zahladni, dok se ne smrači ili dok se ne spuste neke oborine. U gradsku dvoranu ne možemo ući, jer ona nije za sve građane. Kulturne manifestacije neću ni spominjati, jer su česte koliko i naši stranci/rođaci. Kinosala je doduše uvijek na raspolaganju. Ne za nas omladinu, ili ne daj Bože kakvu projekciju filma, nego za predizborne skupove i pokoju edukativnu predstavu za dječicu. Prolazi Božić, stiže Nova godina. Možda bismo i mi (kao i ostali ljudi u civiliziranim gradovima) voljeli doživjeti doček na otvorenom u gradu u kojem smo odrasli. Ne može mi nitko reći da za ovakvo što nemamo dovoljno sredstava. Vatromet koji se održava na Veliku Gospu, svake je godine sve krasniji, a time i skuplji. Ne vjerujem da će se itko buniti da vatromet traje kraće, kako bi se druge stvari obezbijedile. Bazeni nam doduše nisu loši, još dabogdom u njima ima vode..

Još uvijek se ne poklanja pažnja ovakvim nedostacima. Do kada će ovo trajati, ne znam. Ono što znam, jeste da je naša ljubav prema Odžaku i dalje velika. Nemojte ju iskorištavati, jer neki od nas bi se možda i vratili nakon studija živjeti u svoj rodni grad.

Dijana Brašnjć

(autorica je studentica 2. godine novinarstva u Sarajevu)

PROSVIJETLILA JE HANKA

Dana 25.11.2009. godine, nakon šesnaest dugih mračnih godina, tačno u 17:00 sati po srednje Evropskom vremenu zasjala je ulična rasvjeta u jednoj od najprometnijih ulica u našem lijepom gradu. Hanka kako je Odžaćani vole nazivati ili od skora Nova ulica dobila je napokon sjaj koji je davno trebala. Ovaj konačno hvale vrijedan potez općinske uprave zasigurno je obradovao mnoge učenike osnovne škole i najviše same stanare ove sada najljepše ulice u Odžaku.

Asmer Kršić

LIMUN ZIMSKI PRIJATELJ ČOVJEKA

Limun (lat. naziv *Citrus medica*) je suptropsko voće, u narodu poznat i kao limuna, limun kiseli, citron, citrun, citrona, cedar, čedrun i niz još sličnih naziva. U Europu je prvi puta stigao s Arapima koji su ga donijeli u Španjolsku u 11. stoljeću, a u isto to vrijeme stigao je i u Sjevernu Afriku. Limun je u Ameriku donio Columbo, na svom drugom putovanju u Novi Svijet, 1493. godine. Tijekom «zlatne groznice», u 19. stoljeću, limun je bio vrlo cijenjeno voće jer je štiti od pojave skorbuta. Smatra se da su u naše krajeve limun donijeli moreplovci, u X vijeku. S obzirom na povoljne uvjete duž jadranske obale, proširio se u južnim krajevima, a povoljna umjereno kontinentalna klima i u kontinentalnom dijelovima naše zemlje omogućuje da se ljeti gaji na otvorenom, a drugi dio godine u prostorijama, odnosno zaštićenim prostorima. Ipak je to tipično južno voće osjetljivo na hladnoću. U Europi ga u komercijalne svrhe uzgajaju Španjolska, Portugal, Italija, Grčka, Turska i Francuska. Stablo limuna može živjeti i do 500 godina. U domaćem uzgoju obično počne rađati između treće i pete godine. S obzirom da je limun zimzelena biljka, postoje mogućnosti da se vegetacioni period rasta u zatvorenim prostorijama produži poslije jeseni, a prolječni počne ranije. Na stablu limuna mogu istovremeno biti i pupoljci, cvjetovi i zreli i zeleni plodovi. Zimsko održavanje biljke ovisi od sorte. Južne sorte limuna koje se gaje na otvorenom, na naše klimatske uvjete se teže privikavaju, pa je to važno znati prilikom odabira sorte za uzgoj. Bolje je uzimati sorte koje su već otporne na niže temperature. Limun ima dekorativnu, hranjivu i ljekovitu vrijednost. Dekorativne vrijednost je u ljepoti krune, intenzivnoj zelenoj boji lišća, ružičastobijelim cvjetovima i na kraju zelenim, poluzrelim i zrelim žutim plodovima tijekom cijele godine. željeni oblici krune dobijaju se raznim načinima orezivanja.

Osim ljepote, limunova kruna je važna i za očuvanje okoliša u kojem se limun nalazi, jer prilikom isparavanja limunove materije, fitoncidi, djeluju ubitačno na po čovjeka štetne bakterije. Hranjiva i ljekovita svojstva proističu iz bogatstva vitaminom C, A, B1, B2 i drugih u manjim količinama. Od mineralnih materija tu su kalcij, kalij fosfor, magnezij, željezo. Limun predstavlja originalno i vrijedno prirodno pakovanje vitamina C (askorbinska kiselina), i kao takav predstavlja idealan izvor vitamina C. Vitamin C sprječava infekcije i jača imunitet, te je itekako potreban u zimskim mjesecima, pa ga zbog toga limun i nazivamo čovjekovim zimskim prijateljem. Prisutni bioflavonoidi čine limun vrlo vrijednim voćem. Korisne tvari sadržane u limunu, kod čovjeka izgrađuju vezivna tkiva, ubrzavaju rast kose i noktiju, poboljšavaju vid i jačaju otprilike 100 000 kilometara krvnih žila u ljudskom tijelu, od velikih žila kucavica, pa do najsitnijih arteriola. Limun također štiti od širenja potkožnih žilica, proširenih vena i hemoroida, ubrzava zarastanje rana, zaustavlja krvarenja desni i djeluje ublažavajući i ljekovito kod paradontoze.

Kapetan James Cook tjerao je posadu svoga broda da redovno jede kiseli limun kako bi spriječio nastanak skorbuta (uzrokovanog nedostatkom vitamina C). Kao rezultat te mjere, njegova zdrava posada je za tri godine plovidbe uspjela kartografirati cijeli Pacifik. Kao takav, višestruko koristan, ima važno mjesto u kulinarstvu, terapijama i kozmetici često se smatra lijekom za sve. Najpoznatiji je u narodu lijek za ublažavanje simptoma prehlade i gripe, i mnogih drugih infekcija. Poznato je djelovanje limunova soka na jetru, kao izniman tonik, pored toga štiti i krvne kapilare, sa maslinovim uljem djeluje na rastvaranje bubrežnih kamenaca. Limun, dalje, podstiče rast ćelija i djeluje podmlađujuće, zaustavlja krvarenje desni, jača imunitet, vezivna tkiva, kosu i nokte oslobađa masti i pomaže kod smanjivanja tjelesne težine. Zdrava je namirnica za mršavljenje i održavanje normalne tjelesne težine.

Naribana

limunova kora također se tradicionalno koristi kao aroma u raznim slasticama. Limun se često servira uz topao čaj i med, pa tako napunjena krvna zrnca sa vitaminom C čine nas otpornijim i snažnijim. U industriji se iz limuna dobiva ulje, limunova (citronska) kiselina i sok, koji se koriste u medicini, proizvodnji osvježavajućih pića i za bojenje tekstila. Zbog dekorativnog izgleda stabla, a i cijele krune, limun je vrlo omiljena i cijenjena voćka pa ga ljudi rado gaje. Ipak još ne zauzima značajno mjesto u našim domovima i dvorištima, i pored činjenice da je i vrlo korisno voće. Razlog je u nepoznavanju uzgoja ove voćke, iznimno osjetljive na niske temperature. Na sreću, danas su, putem interneta, dostupne informacije o uzgoju ove voćke, pa mnogim ljubiteljima uzgoja specifičnih voćki neka ovo bude nova ideja.

Mirzeta Topalović

ORNITOFAUNA BOSNE I HERCEGOVINE

Prve podatke o pticama Bosne i Hercegovine dao je Otmar Reiser 1939.god. Ovaj pregled je sadržavao 303 vrste koje su registrirane od 1888.-1920.god. Drugi pregled dali su Matvejev i Vasić 1973. i 1977. god. u sklopu sistematskog pregleda ornitofaune SFRJ. Pri tome su 218 vrsta označene kao gnjezdarike. Poznato je da su osamdesetih godina 19.st.za potrebe austrijskih i njemačkih muzeja vršena prikupljanja biološkog materijala iz BiH, te da su se u tom materijalu nalazili i primjerci ptica sa ovog područja. Većina ornitološkog materijala iz tog perioda je propala zbog nestručne preparacije, te se danas u muzejima u Beču i Berlinu nalazi sačuvano svega nekoliko primjeraka. Nakon 1995.god. formira se ornitološko udruženje i mreža promatrača ptica. Najveći problem u proučavanju ornitofaune predstavlja nedostatak domaćih ornitologa, te vremenski diskontinuirano izučavanje pojedinih područja. U ovom trenutku možemo reći da je samo Hutovo blato dovoljno istraženo, dok su planinska područja istražena samo djelomično. Zbog neočekivano toplog vremena za ovo doba godine još

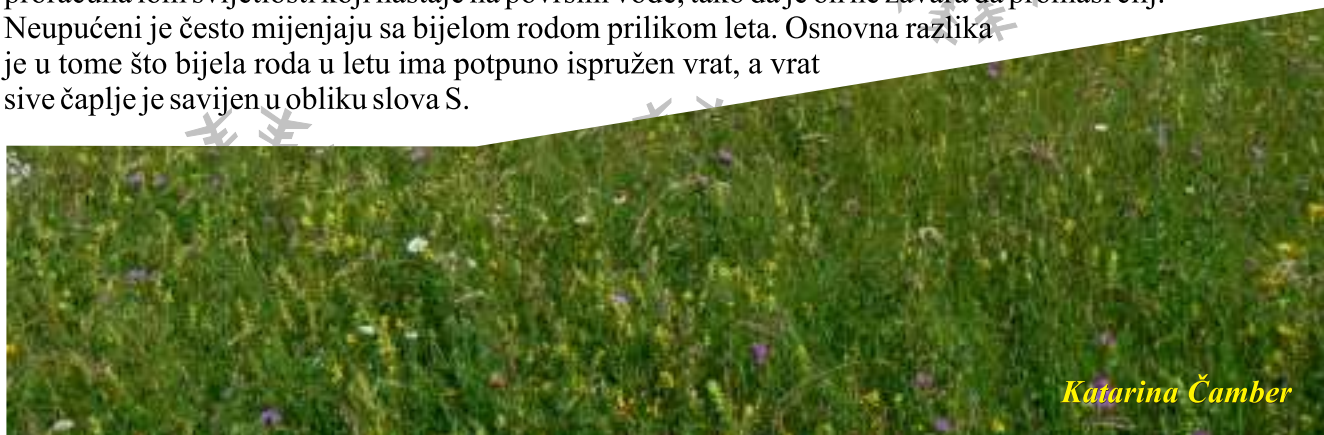
uvijek možemo vidjeti ptice koje inače ne prezimljuju u našim krajevima. Ako zima ne bude jako hladna, ptice koje su ostale uz naše rijeke, imati će dovoljno hrane da dočekaju proljeće i povratak svojih „rođaka“ koji su već odavno u toplijim krajevima.

Jedna od ptica koje redovito prezimljuju u Bosni i Hercegovini je i **siva čaplja** *Ardea cinerea*. Ovo je najčešća vrsta čaplji u kontinentalnom dijelu BiH koja prezimljuje uz rijeku Bosnu. Tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća njena ukupna gnijezdeća populacija bila je procijenjena na 7-10 pari sa stabilnim porastom. Danas je njihov broj puno veći. Aktivnim gnijezdom smatra se gnijezdo sa mladim ptićima i odraslim čapljama, te se kao takvo prebrojava prilikom istraživanja.

Siva čaplja je rasprostranjena u gotovo svim staništima koja joj omogućuju dovoljno hrane i mjesta za gniježđenje. Osim na opće poznatim područjima gdje žive ptice močvarice, možemo ju naći i na manjim rijekama i jezerima duž cijele Bosne i Hercegovine. Ne smeta joj niti slana vode, kao nekim drugim čapljama, te se može vidjeti i na obalama mora. Siva čaplja je velika ptica s rasponom krila između 175 i 195 cm. Prosječna masa joj je 1,7-2 kg, a visina od 90 cm do jednog metra. Hrani se svime što može naći. Od riba, preko miševa sve do zmija. Veličina ribe koju može progutati ponekad se čini nevjerovatnom. Ako prežive prvu godinu života imaju dobre šanse doživjeti od 20 do 25 godina.

Ženka polaže jaja u visoko položena gnijezda na visokom drveću, a o mladima se brinu oba roditelja. Može dugo stajati pored vode ili u vodi, potpuno nepomično. Kada primijeti plijen, strelovitom brzinom ispruži vrat i u trenutku uhvati ribu u kljun. Onda ga okrene i proguta cijelu. Zanimljivo je kako ptica proračuna lom svjetlosti koji nastaje na površini vode, tako da je on ne zavara da promaši cilj.

Neupućeni je često mijenjaju sa bijelom rodnom prilikom leta. Osnovna razlika je u tome što bijela roda u letu ima potpuno ispružen vrat, a vrat sive čaplje je savijen u obliku slova S.

Katarina Čamber

PONAŠANJE PLANINARA U PRIRODI

Prirodna bogatstva i ljepote planinskih predjela su izvor iz koga planinarstvo crpi snagu i nalazi motive za svoj rad. Briga i čuvanje prirode najširi je svjetski interes, pa zato i obaveza svakog člana planinarske organizacije da čuva i njeguje to bogatstvo planinske vrijednosti, da se energično, blagovremeno i argumentirano suprotstavi svakom neodgovornom ponašanju prema prirodi.

Saobraćajna sredstva i druga dostignuća savremenog života omogućavaju masovnije posjete planinama, zbog čega planinskoj prirodi prijete zabrinjavajuće uništenje. Dužnost i obaveza svakog planinara je da se brine o čuvanju prirodnih vrijednosti i ljepota planinske flore i faune, naročito endemskih i zaštićenih vrsta, planinskih izvora i vodotoka, čistog zraka i prirodne ravnoteže.

Planinari, za vrijeme boravka u prirodi, treba da se pridržavaju i imaju na umu nekoliko osnovnih pravila ponašanja, kao što su:

- da ne oštećuju drveće i grmlje;
- da ne beru cvijeće i da posebno čuvaju njihovo korijenje;
- da ne uznemiravaju životinjski svijet i da čuvaju njihova pojilišta, staništa i ptičja gnijezda;
- da, u cilju sprečavanja požara, vatru lože samo na za to određenim mjestima;
- da otpatke odlažu na za to određena mjesta, ili ih u povratku ponesu sa sobom;
- da ne narušavaju mir i tišinu u planini galamom, muzikom ili na drugi način;
- automobil treba parkirati na za to određenim mjestima, tamo gdje neće prouzročiti ni najmanju štetu;
- trebaju se pridržavati propisa, pravila i lokalnih uputstava;
- odronjavanjem kamenja niz strmine ugrožavaju živote ljudi, životinja i biljaka;

Naše šume, polja, potoci, rijeke i jezera biće sačuvani ako se o njima brinemo svi, a posebno planinari na osjetljivom planinskom terenu. Globalni eko-program započinje lokalnim djelovanjem, a važnost i alarmantnost za očuvanje okoliša zarad očuvanja planeta i čovjeka na njoj, u vrhu je programa svih civiliziranih društava i svakog pojedinca ponaosob.

Pripremila Marija Lubina

1. Liječenje i sprečavanje gripe i prehlade svodi se na jačanje imuniteta, jer jak odbrambeni sistem najbolja je zaštita od svih influenza.
2. Navike koje slabe imunitet su pretjerana upotreba alkohola, šećera, konzervirane i masne hrane.
3. Što češće prati ruke i tako održavati njihovu čistoću, paziti na kihanje i kašljanje, jer se virusi gripe i prehlade prenose tzv. «kapljičnim putem» - kroz usta i udisanjem kroz nos.
4. Izbjegavati zatvorene prostore s puno ljudi.
5. Jest pileću juhu nije zabluda već rezultat istraživanja.
6. Piti puno tekućine, po mogućnosti čajeva.
7. Više vremena provoditi na svježem zraku, šetati, planinariti.
8. Konzumirati veće količine voća i povrća, kao i više odmarati.
9. Prirodno cjepivo protiv gripe i prehlade je bijeli luk, ne uzimati antibiotike.

GRIPA - SAVJETI

Simptomi	Prehlada	Gripa
Povišena temperatura	Rijetka, obično blago povišena. Često se javlja u djece i starijih osoba.	Uvijek prisutna i to vrlo visoka (više od 39° C). Uglavnom traje 3-4 dana.
Glavobolja	Rijetka	Iznenadan početak može biti veoma ozbiljan
Bolovi u mišićima	Blagi	Uobičajeni i često bolni
Umor i slabost	Blagi	Može trajati više od 2 tjedna
Izrazita iscrpljenost	Nikada	Iznenadan početak može biti veoma ozbiljan
Curenje iz nosa	Često	Ponekad
Kihanje	Često	Ponekad
Upaljeno grlo	Često	Ponekad
Kašalj	Blagi suhi kašalj	Uobičajen i može se pogoršati

KUDA IDU DIVLJE GENERACIJE?

Sjećaš li se, generaciju,
Kad smo bili mali,
Kad smo svi ko jedan
Svud smeće bacali?

Sjećaš li se, iako
Davno je to bilo?
Od tada se ništa
Nije promijenilo...

pogledi

...Velim, pisat ću! Pisat ću o mojoj generaciji! I o generaciji prije moje... i o onoj još prije... jer već dugo se zbilja ništa nije promijenilo, barem kad je u pitanju prostor oko naše škole.

Raspust bio i završio se. Ulica u kojoj stanujem i u kojoj se nalazi i Osnovna škola „Vladimira Nazora“ bila i ostala mračna. Do prije par godina se bar razgovaralo o uličnoj rasvjeti („...sve ima: i kablovi, i stupovi“, i ne znam šta je još sve potrebno, ali... u našoj ulici nikako da zasvijetli!), a sad se i to prestalo. Nije da to nekima ne odgovara. Čak naprotiv! Preko cijelog raspusta mi iz zgrada slušali smo glasnu muziku, smijeh, kojekakva dovikivanja... ma svega je bilo. Ujutro bismo prebrojavali prazne flaše, a nerijetko su mlade majke, prije nego što puste svoju dječicu da se igraju, morale nekako skloniti krhotine praznih dokaza sjedjeljki...S dolaskom hladnijih večeri, sjedenja su postajala sve rjeđa. Sad se na stepenicama ispred škole uveče mogu čuti samo najhrabriji.

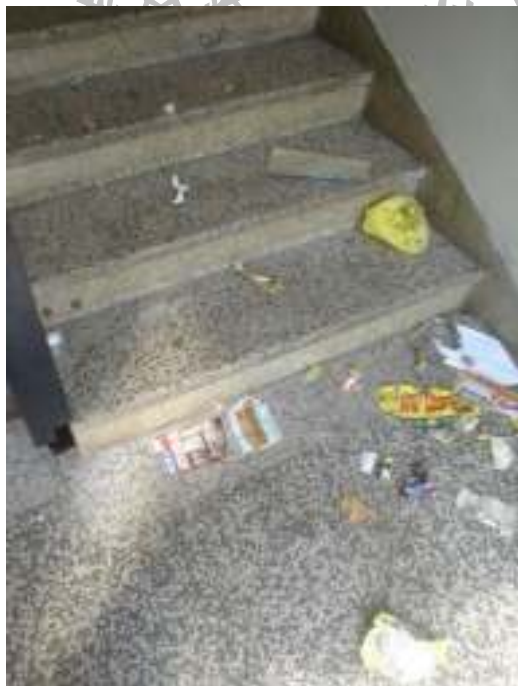
Ali...

Kažem, raspust bio i završio se. Počela je nova školska godina. Nema više flaša ujutro, barem nema onih staklenih, ali flaša itekako ima. I ne samo flaša! Ima tu papira, fišeka, ostataka hrane, limenki, vrećica od grickalica... ima tu svega. Istina, ima tu i kanti za smeće, ima ih čak deset, ali one najčešće stoje poluprazne. (Jadne, ne znaju se pomjeriti kad neki od osnovaca baci papir ili praznu vrećicu tik pored kante.)

Zar smeće zbilja nikog ne „bode“ u oči?

U kome je problem? Je li to „kućni odgoj“? Je li to „zrelost“ onih kojima je smiješno ako ih opomeneš? Zašto u školi i oko nje nisu određena mjesta za bacanje papira, plastike, limenki...? Zar se to smeće ne bi moglo ponovo koristiti kao sirovina, a učenike, koji bi se najviše potrudili u skupljanju smeća i očuvanju lijepog izgleda naše škole, na neki način nagraditi? **Postoji li u ovoj našoj sredini ičiji interes da se bilo šta promijeni?**

Fahrudin Huremović

MEĐUSOBNO RAZUMIJEVANJE

Živimo u paradoksalnoj situaciji: sredstva suvremene komunikacija iz dana u dan pokazuju raskošnu snagu inventivnosti, cijeli planet je isprepleten internetskim i raznoraznim mobilnim mrežama, a svijet je sve više razjedinjen i ljudi se međusobno sve manje razumiju. Sve je više neshvaćenih, neprihvaćenih, zaboravljenih ljudi. Posvuda vlada nerazumijevanje. Pitanje razumijevanja postalo je bitno za sve ljude. Kako vidimo, komunikacijska dostignuća nisu sigurni jamci za razumijevanje među ljudima.

Istinsko razumijevanje niti opravdava niti optužuje: traži da se izbjegava prebrza i nepravedna osuda; da se u tuđim slabostima prepoznaju vlastite ograničenosti. Isus je davno upozorio: »Ne sudite da ne budete suđeni! Jer sudom kojim sudite bit ćete suđeni. Što gledaš trun u oku brata svojega, a brvna u oku svom ne opažaš.« Napor oko trajnog samoispitivanja veoma je važan za spoznavanje i priznavanje vlastitih slabosti i otvara put za razumijevanje nesavršenosti kod drugih. Ako shvatimo da je svaki čovjek slab, nesavršen, grešan, otkrit ćemo najvažniju istinu: svaki je čovjek potreban Božjeg razumijevanja i oprostjenja. Krist nas opominje da se čuvamo sudačke sjedalice i opasne usredotočenosti na vlastiti egocentrizam. Naše nije da sudimo u svakoj stvari i u svakoj okolnosti, već da svakog čovjeka prihvatimo, razumijemo i volimo.

Prvi uvjet međusobnog razumijevanja jest volja i želja da se drugog shvati. Iskustvo: razgovori su često dijalozi gluhih. Svatko nastoji iznijeti svoje ideje, opravdati se, afirmirati ili drugog optužiti. Postoji površno razumijevanje: odnosi bez sukoba, ali na međusobnoj udaljenosti (toliko takta da nema kontakta). Može se suživot započeti s puno žara. Onda se vremenom osobe malo po malo međusobno otuđuju ... a da među njima možda nije ni bilo težih sukoba. Neki misle da se međusobno razumiju. Strah da se u nečemu ne ćemo složiti uvjetuje zatvorenost; izbjegavamo diskusiju.

Svaki čovjek ima potrebu izraziti sebe. Ako za to nema prilike, može oboljeti. Mnogi su opterećeni jer nemaju nikoga pred kim bi se pravo otkrili, tko bi ih saslušao. Drugi opet sami ostaju tajanstveni otoci. Brane se od svakog pristupa. Ne izražavaju se. Nikad se ne očituju. Da bismo se otvorili i očitovali, valja da nalazimo prijem, atmosferu intimnosti, pažljivog i dobrohotnog slušanja. Duboka iskrenost rijetko se može improvizirati. Mora se pripremiti satima obzirnog približavanja. Postoji strah od otkrivanja, strah od iskrenosti. Bježi se u obaveze, da se izbjegne miran i otvoren razgovor. Nema se za to vremena. A otvorenost i iskrenost traži polagan rast i vrijeme. Bojimo se kritike, da ne budemo osuđeni. To je opći ljudski strah; mnogo veći nego što obično mislimo. Najviše se bojimo suda onih koje cijenimo, do kojih nam je stalo, koje volimo. Upravo zato jer nam je do toga da od njih budemo cijenjeni i voljeni. Mi sami sebe također sudimo i dobro znamo svoje slabe strane. Upravo naši najbliži najbolje poznaju naše slabosti i mogu nam iznijeti sasvim opravdane prigovore. Ali : igramo se skrivača. Ako nam drugi što predbacuje, branimo se time što u srcu ili glasno iznosimo tuđe pogreške. Vičem na te ... Bojimo se osude i kritike drugih, upravo zato jer nitko od nas nije sam sa sobom zadovoljan. Napose smo osjetljivi na prigovore koji se odnose na naše mane koje nama samima izgledaju glupe i koje nismo nikad uspjeli ispraviti, unatoč našem iskrenom nastojanju.

Ivona Sliško

SAFET

Juro Kesedžić

Safeta Šaćirovića nije potrebno posebno predstavljati. Kao dobar čovjek i uspješan travar, poznat je ne samo u Odžaku nego i širom naše lijepe Bosne. Poštujući službenu medicinu, bavi se ljekovitim biljem i čajevima što preventivno djeluju na zdravlje, jačanje i otpornost ljudskog organizma.

Putem radija Odžak i Preporod, pažljivo se i rado sluša emisija «Ljekovito bilje i vaše zdravlje». Zbog raznih zdravstvenih tegoba naši sugrađani obraćaju se Safetu za pomoć, a mnogima je pomogao i pomaže. Za ljekovito bilje i čajeve ne trebamo ići daleko u druga mjesta kad imamo čovjeka, dobrog travara u našoj sredini. Safet lijepo sve objašnjava o ljekovitom bilju, ali ujedno ukazuje na čuvanje i njegovanje prirode kako bi imali zdravu sredinu u kojoj živimo. To je već pitanje ekologije što kod nas i u svijetu nije dovoljno prepoznato. Oštećenje prirode, zagađenost zraka, vode i hrane, ne samo da ugrožava zdravlje nego i opstojnost života i ljudskog roda na zemlji.

U svijetu postoje mnogi ekološki pokreti. I kod nas u Odžaku imamo vrijednih ljudi, dobrih ekologa. Trebamo im dati podršku, po mogućnosti pomoći. Prvo je potrebno htjeti, a onda moći i znati. O tome kako ekološki djelovati, često se govori u ovom Biltenu. Imamo odvoz smeća u za to predviđene deponije, a ne treba bacati po tuđim njivama i šumama, kao što ne treba praviti paleže u blizini usjeva, povrća i voća. Priroda se tiče svih nas i tu nema granica. Potrebno je usvajati ekološku kulturu ponašanja. Rad na očuvanju prirode, čiste i zdrave sredine upućuje ljude na druženje, što je u današnje užurbano vrijeme puno raznih stresova, itekako potrebno. Trebamo se više družiti, surađivati, živjeti jedni s drugima, a ne jedni pored drugih. Uvažavajući međusobne razlike, budimo jedinstveni u različitostima.

PROPUSTI NA KORIDORU Vc

Nedžad Garić

Od dana kada smo upoznati da će buduća autocesta prolaziti kroz naše lovište, odgovorni u našem društvu nisu sjedili skrštenih ruku. U našem lovačkom listu HOOP predsjednik Dragan Guberac je napisao divan tekst o problemu prolaska autoceste kroz naše lovište. Upoznati sa izgradnjom koridora Vc koji prolazi kroz lovište kojim gospodari, Lovачko društvo «Fazan» Odžak obratilo se Ministarstvu komunikacija i transporta BiH i projektantu CETEOR d.o.o. iznoseći jasne prijedloge kako bi nakon izgrađene trase divljač mogla nesmetano obitavati

fauna

na ovom području. Poslali smo na uvid u situaciju koja će se neminovno desiti nakon izgradnje trase. Svaka cesta, a pogotovo autocesta, znatno utječe na svu divljač, i kad se izgradi, potrebno je određeno vrijeme za uspostavu normalnih odnosa između nje i staništa na kojem divljač obitava. Utjecaj autoceste na okoliš, i ne samo njega, su višestruki: izravno se smanjuje stanište, razbija se stanište, ugrožava se sposobnost preživljavanja, sezonski izvori hrane i područja reprodukcije postaju nedostupni, osiromašuje se stanište stradavanjem divljači pri pokušaju prelaska prometnice, povećana smrtnost ugrožava pojedine populacije, veće životinje koje pokušavaju preći ugrožavaju sudionike u prometu.

Svi smo svjesni da, ma koliko se trudili i izgradili prelaze i propuste za divljač, njihov prirodni ambijent će znatno biti narušen, no ne smijemo ostati zatvorenih očiju i pred problemom koji je neminovan ostati ravnodušni. Gradnjom autoceste ne gubi se trajno samo stanište, nego se narušava i odnos biocenoze na tom području. Osim što se stvaraju izdvojene populacije, one ju sprečavaju u njezinim migracijama i zadovoljavanju osnovnih životnih potreba za hranom, vodom i razmnožavanjem nužnim za opstanak i održavanje stabilne populacije. Kao organizaciji koja gospodari lovištem dužnost nam je bila da blagovremeno izvijestimo i upozorimo na probleme koje će sama izgradnja autoceste donijeti na ove prostore, kao i da damo prijedloge kako bi se neminovna šteta svela bar na minimum i kako bi divljači koja ovdje obitava pokušali osigurati prijelaz sa jedne strane auto ceste na drugu.

Predložili smo i tražili :

1. Izgradnju prijelaza za divljač preko autoceste na točki 46-47 širine minimalno 50 metara, sa nasipom zemlje i zasadom živice kakva se nalazi na samom terenu
2. Propust za divljač na točki 105-106 otvorenog tipa bez cijevi izgradnjom i polaganjem nosivih greda na budućoj cesti širine minimalno 20 metara i dubine 2-3 metra.
3. Izgradnja prolaza za divljač kao u točki 1. na potezu istočno od Vrbovca (Duge Njive) - Vrbovački Lipik Potočanski Lipik
4. Propust za divljač kao u točki 2. na potezu Potočani - Srnava

Nakon naših poteza obaviješteni smo da su projektanti analizirali moguća rješenja za rješavanje ovog problema na koje je ukazivalo lovačko društvo. Razgovorima u više navrata, u kojima je učešće uzeo i predsjednik lovačkog društva Dragan Guberac, postignut je dogovor da se za potrebe prijelaza divljači sa jedne na drugu stranu autoceste predvide propusti za divljač, otvorenog tipa bez cijevi, minimalne širine 20 metara i visinski dimenzioniranih prema projektnim smjernicama. Propusti će se projektirati na kotama kao prema zahtjevu Lovачkog društva .

Ovo je divan primjer kako odgovorni ljudi koji vode lovačko društvo brinu o lovištu i divljači koja obitava na ovim prostorima. Sada je na redu da i druga društva da slijede primjer našega društva, sve u cilju zaštite prirode i divljači.

PLAN RADA DRUŠTVA

01. i 02. mjesec

09.01.2010.

NOVOGODIŠNJI SUSRET - Živinice

- prijava do 05.01.2010.g.

- organizatori:

Kovačević Žana (063 360 285)

Udovčić Drago (063 342 246)

24.01.2010.

LIPA 276 m

Srna Hafizova bašča Lipa

- vrijeme i mjesto polaska: 10.00 sati, groblje

- organizatori:

Pudić Jozo (063 340 155)

Rašić Ljubica (092 106 9795)

13.02.2010.

SREBRENİK pl. dom LIPICI

- prijava: do 10. 02.2009.g.

- organizatori:

Terzić Zijad (063 526 320)

Lucić Manda (031 778 178)

28.02.2010.

PEĆNIK - Antena 350 m

- pravac kretanja: Čolići - Kaldrema - Busija

- Antena - Stanići

- vrijeme i mjesto polaska: 09.00 sati, ispred crkve u Pećniku

- organizatori:

Blažević Ivo (063 864 523)

Lubina Marija (063 386 638)

KALENDAR ZNAČAJNIH DATUMA

- 01.01. - DAN MIRA
- 10.01. - SVJETSKI DAN SMIJEHA
- 26.01. - SVJETSKI DAN NEPUŠAČA
- 20.11. - SVJETSKI DAN OBRAZOVANJA O ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE
- 02.02. - MEĐUNARODNI DAN ZAŠTITE MOČVARA
- 07.02. - MEĐUNARODNI DAN ŽIVOTA
- 08.02. - DAN OPŠTINE ODŽAK
- 14.02. - SVJETSKI DAN OČUVANJA ENERGIJE
- 21.02. - MEĐUNARODNI DAN MATERNJEG JEZIKA

ULICE, TROTOARI, NOGOSTUPI, PLOČNICI...

Tipično odžačko plansko projektiranje ulica a la Wild West

Elementi:

1. nivo: CESTA - ljeti prašnjava, puna svakovrsnog smeća; zimi blatnjava, pliva u vodi. Njome je moguće kretanje u kočijama, na konjima i u dilažansama.
2. nivo: TROTOAR grbava ili ulegnuta imitacija asfaltirane staze kojom hodaju pješaci u opancima, kaljačama i gumenim čizmama.
3. nivo: PLOČNICI uz poslovne prostore ploče i kocke u raznim bojama, svih vrsta i oblika, poželjno izuvanje prije stupanja na njih.

Otpori planskom projektiranju

Zijad Terzić

Rijetki su otpori. Ipak, evo jednog. Vlasnik ovog poslovnog prostora uskladio je nivo pločnika ispred svog poslovnog prostora s nivoom trotoara.